

LIETUVOS AGRARINIŲ IR MIŠKŲ MOKSLŲ CENTRO RIZIKOS VALDYMO POLITIKA

I. ĮVADAS

1. Lietuvos agrarinių ir miškų mokslų centro (toliau – LAMMC) rizikos valdymo politika nustato rizikos valdymo proceso tikslus, principus, LAMMC rizikos valdymo proceso dalyvius, jų funkcijas, apibrėžia apsigėitimo informacija procesą bei rizikų grupes.
2. LAMMC rizikos nustatomos, analizuojamos ir vertinamos nagrinėjant LAMMC strategiją, veiklą ir vykstančius pagrindinius ir pagalbinius procesus.
3. LAMMC rizikos valdymo procesas organizuojamas vadovaujantis šiuo dokumentu ir kitais rizikos valdymo procesą reglamentuojančiais dokumentais.

II. BENDROSIOS NUOSTATOS

4. Bendrosios rizikos valdymo proceso sąvokos:
 - 4.1. **Rizikos valdymo procesas** – tai sisteminis rizikos valdymo sistemos taikymas perduodant informaciją, nustatant, analizuojant, vertinant, valdant, prižiūrint ir peržiūrint riziką bei jos aplinką.
 - 4.2. **Rizika** – tai įvykių, kurie gali turėti neigiamos įtakos vykdant LAMMC tikslus ir funkcijas, atsiradimo galimybė, matuojama vertinant įvykio tikimybę ir pasekmes.
 - 4.3. **Rizikos lygis** – rizikos lygio įvertinimas, nustatomas pagal rizikos padarinio dydį ir rizikos įvykio tikimybę.
 - 4.4. **Tikimybė** – tai įvykio atsitikimo galimybės įvertinimas.
 - 4.5. **Padarinys** – įvykio rezultato ar įtakos matas.
 - 4.6. **Kontrolė (kontrolės priemonė)** – tai LAMMC įgyvendintos politikos, tvarkos, procesai bei kitos priemonės ir (arba) veiksmai, skirti neigiamai rizikos įtakai sumažinti.
 - 4.7. **Proceso savininkas** – už LAMMC proceso vykdymą, priežiūrą ir su procesu susijusių rizikų valdymą atsakingas asmuo, dažniausiai LAMMC mokslinio ar administracinio padalinio vadovas.
5. LAMMC rizikos valdymo procesui keliami tikslai:
 - 5.1. Nustatyti organizacijos priimtina rizikos lygį.
 - 5.2. Pašalinti arba kiek įmanoma sumažinti riziką sukeliančių įvykių atsiradimo tikimybę.
 - 5.3. Mažinti galimus nuostolius arba švelninti tikslų nepasiekimo padarinius.
 - 5.4. Padėti priimti valdymo sprendimus ir vykdyti veiklos planavimo procesą.
 - 5.5. Operatyviai nustatyti LAMMC veiklos grėsmes ir jų sumažinimo galimybes.

III. PAGRINDINIAI RIZIKOS VALDYMO PRINCIPAI

6. LAMMC rizikos valdymo proceso principai:
 - 6.1. Rizikos valdymas yra integruota LAMMC valdymo dalis, apimanti visas LAMMC vykdomas funkcijas.
 - 6.2. Už rizikos valdymą padaliniuose atsako padalinių vadovai.
 - 6.3. Rizikos valdymo proceso koordinavimą ir priežiūrą atlieka LAMMC direktorius kartu su padalinių vadovais.

- 6.4. Rizikos valdymo procesas yra nuolatinė, reguliariai peržiūrima veikla, kurioje dalyvauja visi LAMMC darbuotojai.
7. LAMMC rizikos skirstomos į šias grupes:
- 7.1. **Strateginė rizika.** Tai rizika, kylanti dėl išorinių ir vidinių LAMMC aplinkos veiksnių, galinčių turėti įtakos LAMMC tikslų įgyvendinimui, finansinei būklei, veiklos nuoseklumui ir tęstinumui, santykiams su LAMMC susijusiomis šalimis.
 - 7.2. **Finansinė rizika.** Finansinei rizikai yra priskiriama rizika patirti nuostolių ar gauti mažiau nei tikėtasi naudos dėl vykdomos neefektyvios veiklos.
 - 7.3. **Veiklos rizika.** Veiklos rizikai priskiriamos rizikos patirti nuostolių dėl netinkamų arba klaidingai atliekamų veiklos procesų, netinkamai prižiūrimų santykių su partneriais ar užsakovais, darbuotojų klaidų, neteisėtų veiksmų, informacinių arba technologinių sistemų veiklos sutrikimų arba dėl išorės įvykių įtakos.
8. Detalios rizikos sugrupuotos į aukščiau nurodytas grupes aprašytos LAMMC rizikų žinyne, kuris pateiktas 1 priede.
9. Rizikos nustatomos, vertinamos ir valdomos veiklų / procesų lygyje (iš apačios į viršų) ir strateginiame lygyje (iš viršaus į apačią).
10. Visos rizikos, priklausomai nuo jos lygio, yra skirstomos į šias grupes:
- 10.1. **Didelės rizikos grupė** (raudona rizika) laikoma nepriimtina. Proceso / rizikos savininkas ir visas LAMMC turi imtis neatidėliotinų rizikos mažinimo priemonių. Jei ekonomiškai pagrįstų rizikos mažinimo priemonių nustatyti neapvyksta, rizikos savininkas tokį sprendimą turi suderinti su LAMMC direktoriumi. LAMMC direktorius apie tokį sprendimą turi informuoti LAMMC Mokslo tarybą.
 - 10.2. **Vidutinės rizikos grupė** (geltona rizika) laikoma dažniausiai nepriimtina. Proceso / rizikos savininkas turi imtis priemonių rizikai sumažinti. Jei ekonomiškai pagrįstų rizikos mažinimo priemonių nustatyti nepavyksta, rizikos savininkas tokį sprendimą turi suderinti su LAMMC direktoriumi.
 - 10.3. **Mažos rizikos grupė** (žalia rizika) laikoma priimtina. Proceso / rizikos savininkas priima sprendimą ar reikalingos papildomos rizikos mažinimo priemonės. Tačiau jų įvykdymas neturėtų būti prioritetas.

IV. LAMMC RIZIKOS VALDYMO PROCESO DALYVIAI IR JŲ ATSAKOMYBĖS

11. Rizikos valdymo procese dalyvauja šie rizikos valdymo proceso dalyviai:
- 11.1. LAMMC Mokslo taryba;
 - 11.2. LAMMC direktorius;
 - 11.3. LAMMC mokslinių ir administracinių padalinių vadovai.
12. Pagrindinė rizikos valdymo proceso dalyvių funkcija – užtikrinti rizikos valdymo proceso vykdymą ir sukurti LAMMC vidaus kultūrą, užtikrinančią, kad LAMMC darbuotojams aiškiai ir veiksmingai būtų perduodama informacija apie LAMMC rizikos valdymo proceso tikslus, būdus ir priemones, įgyvendinant ir kontroliuojant rizikos valdymo procesą ir jo rezultatus.
13. LAMMC mokslo taryba rizikos valdymo procese:
- 13.1. Peržiūri LAMMC teikiamą rizikos valdymo ataskaitą, vertindami LAMMC rizikos valdymo politikos įgyvendinimą ir bendrą LAMMC vidaus kontrolės lygį;
 - 13.2. LAMMC mokslo tarybos kompetencijų ribose, vertina riziką mažinančių priemonių tinkamumą ir tvirtina jas.
14. LAMMC direktorius:
- 14.1. Tvirtina LAMMC rizikos valdymo politiką ir kitus rizikos valdymą reglamentuojančius dokumentus;
 - 14.2. Užtikrina nepertraukiamą rizikos valdymo proceso vykdymą;

- 14.3. Priima sprendimus dėl rizikos mažinimo taikymo, kai procesų savininkams neužtenka įgaliojimų priimti sprendimus.
15. Procesų savininkai atlieka šias funkcijas:
- 15.1. Nustato, analizuoja ir įvertina tam tikro lygmens LAMMC procesų rizikos lygį;
 - 15.2. Atlieka reguliarių rizikos nustatymą ir įvertinimą;
 - 15.3. Įvertina kontrolės apimtį ir efektyvumą, parenka ir įgyvendina rizikos valdymo priemones;
 - 15.4. Apibendrina rizikos vertinimo informaciją ir ne rečiau kaip kartą per metus teikia rizikos vertinimo ataskaitą LAMMC direktoriui;
 - 15.5. Informuoja LAMMC direktorių apie rizikos valdymo rezultatus.

V. APSIKEITIMAS RIZIKOS INFORMACIJA

16. Apsikeitimas rizikos informacija – tai nuolatinis su rizikos valdymo procesu susijusių šalių (rizikos proceso dalyvių ir kitų susijusių šalių) keitimosi informacija procesas, kuris užtikrina, kad informacija apie kylančias rizikas, jų šaltinius ir valdymo priemones būtų perduodama ir paskirstoma veiksmingai ir laiku.
17. Apsikeitimo rizikos informacija tikslai:
- 17.1. **Rizikos valdymo proceso išaiškinimas.** Perduodant ir /arba dalijantis informacija apie rizikos valdymo procesą, su rizikos valdymu susijusioms šalims išaiškinama rizikos valdymo metodologija ir principai.
 - 17.2. **Rizikos valdymo informacijos teikimas.** Operatyvios su LAMMC rizikų valdymu susijusios informacijos teikimas, siekiant, kad būtų laiku priimami sprendimai užtikrinantys veiksmingą LAMMC rizikų valdymą.
 - 17.3. **Integruoto LAMMC rizikos valdymo proceso vykdymas.** Informacijos perdavimas susieja skirtingai riziką vertinančių rizikos valdymo proceso dalyvių rizikos vertinimą, užtikrinant, kad LAMMC rizikos valdymo procesas būtų vykdomas integruotai.
 - 17.4. **Pridėtinės vertės kūrimas.** Keitimasis rizikos valdymo informacija padeda siekti bendrų LAMMC tikslų ir įgyvendinti LAMMC strateginiame plane numatytus uždavinius.
18. Apsikeitimo rizikos informacija procese dalyvauja visų lygių LAMMC vadovai ir specialistai.

LAMMC RIZIKŲ ŽINYNAS

Rizikų grupė	Rizikų pogrupis	Detali (pavyzdinė) rizika	
I. Strateginė rizika	Veiklos aplinkos rizika	Ekonominės aplinkos pablogėjimo rizika	
		Politinės aplinkos rizika	
		Teisinės ir priežiūros aplinkos rizika	
		Veiklos modelio rizika	
	Veiklos sutrikimo rizika	Mažėjantis norinčių studijuoti doktorantūroje skaičius.	
		Menkas verslo subjektų dėmesys moksliniams tyrimams ir pažangioms, mokslo žinioms imlioms, inovacijoms	
		Užsakovų praradimo rizika	
		Konkurencinės aplinkos rizika	
	Valdymo sprendimų rizika		
	II. Finansinė rizika	Rinkos rizika	Mažas biudžeto asignavimų skyrimas LAMMC veiklai
Mažas nacionalinių projektų finansavimas			
Mažas tarptautinių projektų finansavimas			
Mažas projektų, vykdomų su ūkio subjektais, finansavimas			
Neigiamų pinigų srautų (finansinių rezultatų) rizika			
III. Veiklos rizika	Procesų ir organizacijos rizika	Neefektyvus dalyvavimas nacionaliniuose projektuose ir programose	
		Menkas bendradarbiavimas su ūkio subjektais	
		Intelektinės nuosavybės (IN) /žinių praradimas	
		Silpnas bendradarbiavimo su savivalda ir LR valdžios institucijomis ryšys	
	Personalo rizika	Personalo kaitos rizika	
		Personalo motyvavimo rizika	
		Personalo kompetencijos/kvalifikacijos rizika	
		Personalo klaidos rizika	
		Etikos rizika	
		Personalo neteisėtos veiklos rizika	
		Pasirengimo pokyčiams rizika	
	Išgaliojimų viršijimo rizika		
	Informacijos rizika	Informacijos praradimo / pavišinimo rizika	
		Neteisingos informacijos rizika	
	Saugos rizika	Aplinkosaugos rizika	
Sveikatos ir darbo saugumo rizika			